

NEUROCIÈNCIA

El cervell autista de les nenes funciona diferent que el dels nens

Durant dècades es creia que els TEA afectaven sobretot els nois, cosa que ha fet que les noies hagin estat infradiagnosticades

David Bueno

L'autisme o, dit amb més propietat, el trastorn de l'espectre autista (TEA) és una condició del neurodesenvolupament que afecta la comunicació, la interacció social i el comportament de les persones afectades. Es manifesta de manera diversa en cada persona i pot incloure interessos restringits i patrons repetitius de conducta, malgrat que no sempre hi siguin presents. Es calcula que a Catalunya hi ha unes 75.000 persones afectades, unes 160.000 al conjunt dels Països Catalans, la qual cosa significa prop de l'1,23% de la població.

Durant dècades ha estat considerada una condició predominantment masculina, perquè de cada cinc infants que es diagnosticaven quatre eren nens i només una era nena. Tanmateix, un conjunt d'investigacions recents, que la revista *New Scientist* ha agrupat en un treball de la neurocientífica britànica Gina Rippon, han revelat que la manera de manifestar els comportaments associats al TEA són diferents en nens i nenes i que els tests que es fan servir per detectar-lo estan enfocats principalment a les característiques masculines. Això ha fet que, fins ara, moltes nenes i dones amb TEA hagin romàs sense diagnosticar o hagin estat diagnosticades de manera errònia i, per tant, que no hagin rebut el suport necessari, amb conseqüències significatives per a la seva vida.

'Camuflen' els símptomes

Una de les raons principals per les quals sovint no es detecta el TEA en les nenes és la seva capacitat per *camuflar* els símptomes. Moltes nenes amb autisme desenvolupen estratègies per adaptar-se socialment, com per exemple imitar el comportament de les seves companyes o forçar-se a mantenir contacte visual amb les altres persones, tot i que això els resulti incòmode. Aquestes habilitats d'adaptació poden fer que els seus símptomes passin desapercebuts als pares, als mestres i, fins i tot, als professionals de la salut. A l'escola, per exemple, un nen amb TEA sol jugar sol allunyat dels seus companys. Una nena amb TEA també juga sola, sense interactuar amb els altres infants, però, en canvi, no s'allunya de la resta del grup, sinó que acostuma a barrejar-s'hi; a més, sovint mostren interessos restringits molt intensos, però socialment acceptables, com la lectura i els animals, mentre que els nens afectats solen manifestar interessos més inusuals. Tot plegat contribueix a l'infradiagnòstic en les nenes.

Una de les raons per les quals sovint no es detecta el TEA en les nenes és perquè camuflen els símptomes. GETTY

Pel que fa a l'activitat neuronal, el TEA també s'acostuma a manifestar de manera lleugerament diferent en el cervell de les nenes en comparació amb el dels nens. Per exemple, una investigació encapçalada per la Universitat de Virgínia, als EUA, va utilitzar imatges de ressonància magnètica funcional per observar l'activitat cerebral durant les interaccions socials. Els resultats van mostrar que les nenes amb autisme utilitzaven regions cerebrals diferents de les nenes sense autisme, i aquestes diferències no coincideixen

amb les observades entre nens amb autisme i sense.

En concret, les nenes amb TEA mostren una activació cerebral reduïda en àrees com l'escorça premotora ventral dreta, l'escorça motora primària, la substància blanca parietal, el putamen, l'escorça dorsolateral prefrontal bilateral i l'opercle central. Aquestes regions cerebrals tenen funcions molt importants en la interacció social, el moviment i el processament cognitiu, i justifiquen perquè algunes persones amb TEA fan moviments repetitius, tenen dificultats per

entendre els gestos i les cares, manifesten hipersensibilitat sensorial i dificultats de regulació emocional, entre altres aspectes de comportament.

Genèticament, també s'ha descobert que les nenes amb TEA presenten una quantitat més alta de variants gèniques associades a aquesta condició en comparació amb els nens, la qual cosa podria explicar que tinguin més capacitat de *camuflatge*. Amb el mateix nombre de variants gèniques implicades en TEA, els nens ho manifestarien amb més intensitat.

"No encaixa"

Tot plegat ha fet que, fins fa relativament poc, molts dels instruments utilitzats per diagnosticar-lo hagin estat desenvolupats principalment amb dades de nens, la qual cosa no permet captar adequadament els patrons de comportament típics femenins associats a l'autisme. Aquesta manca de tests convenientment adaptats ha comportat que hi hagi hagut

Amb les mateixes variants gèniques, els nens manifestarien amb més intensitat els símptomes.

un gran nombre de diagnòstics erronis o tardans, cosa que ha deixat moltes nenes i adolescents sense el suport necessari durant etapes crucials del seu desenvolupament, amb repercussions significatives. Moltes dones diagnosticades en l'edat adulta diuen que han sentit que "no encaixaven" o que hi havia "alguna cosa que no rutllava" durant la seva infància. Aquesta manca de comprensió sovint deriva en problemes d'autoestima, ansietat i depressió, que encara dificulten més les relacions socials i els afecten negativament el benestar emocional i, fins i tot, el rendiment acadèmic.

Finalment, el treball de Gina Rippon fa una crida a fomentar més consciència pública sobre el TEA en les nenes i els nens, per reduir l'estigma que encara sovint representa i promoure una detecció precoç que sigui igualment vàlida per als dos sexes, que garanteixi al màxim que totes les persones afectades, independentment del seu gènere, rebin el suport adequat i siguin reconegudes i valorades per qui són.

David Bueno és fundador de la Càtedra de Neuroeducació UB-EDUIST